

VZGOJNI NAČRT
II. OSNOVNE ŠOLE CELJE

Celje, februar 2022

KAZALO

UVOD	3
POVEZANOST VREDNOT S POSLANSTVOM IN Z VIZIJO ŠOLE	4
NAČELA VZGOJNIH DEJAVNOSTI IN VZGOJNEGA DELOVANJA	4
VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE	5
VRSTE VZGOJNIH UKREPOV	8
VZGOJNI UKREPI ZA KRŠITVE PRAVIL	9
NAGRADE IN POHVALE	10

Na podlagi 60. d člena Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 - uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 - ZUJF, 63/13, 46/16 - ZOFVI-K, 49/16 - popr.) je Svet zavoda II. OŠ Celje na predlog ravnatelja dne 18. 5. 2022 sprejel naslednji

VZGOJNI NAČRT

UVOD

Vzgojni načrt je dokument, za katerega so po zakonu določene obvezne sestavine:

»Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta. Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena tega zakona ...«

Pri oblikovanju vzgojnega načrta so pomembni procesi vzajemnega sodelovanja, sporazumevanja in usklajevanja. To poudarja 3. odstavek 60. d člena zakona:

»Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt.«

Vzgojni načrt se lahko dopolnjuje ali spreminja. Letne evalvacije vzgojnega dela šole so podlaga njegovega dograjevanja in spreminjanja.

Pri nastajanju vzgojnega načrta šole dejavno sodelujemo vsi strokovni delavci šole. Njegovo oblikovanje poteka postopoma po posameznih korakih; v katerih je vključena možnost aktivnega prispevka staršev in učencev. Pri pripravi upoštevamo priporočila, ki jih je pripravilo ministrstvo za šolstvo. Vzgojni načrt temelji na osnovnih vrednotah šole.

Pomembna **vrednota**, ki smo jo tako učenci kot tudi učitelji in starši postavili na prvo mesto, je

SPOŠTOVANJE.

Ta zajema:

- spoštljiv odnos do soljudi, živali, narave, stvari, dela, pravil, dolžnosti, dogovorov; to pomeni, da upoštevamo pravila, opravljamo dolžnosti, se držimo dogovorov, si med seboj pomagamo – učenci pomagajo učiteljem, delavcem šole, imajo spoštljiv odnos do hrane in prehranjevanja;

- spoštljivo vedenje do sošolcev, učiteljev in drugih delavcev šole; učenci pozdravljajo, odzdravljajo, ustrezno nazivajo delavce na šoli, so vljudni, spoštujejo lastnino drugih in šolsko lastnino;
- human odnos do sošolcev, delavcev šole, narave in stvari, spoštovanje drugačnosti, gojenje občutka enakovrednosti.

POVEZANOST VREDNOT S POSLANSTVOM IN Z VIZIJO ŠOLE

VIZIJA NAŠE ŠOLE

Uspeh naše šole je sožitje med znanjem, spoštovanjem ljudi in narave ter odgovornostjo.

Vsako šolsko leto sprejmemo na šoli temo in naslov projekta, ki je rdeča nit posebnih dejavnosti na šoli.

NAČELA VZGOJNIH DEJAVNOSTI IN VZGOJNEGA DELOVANJA

NAČELO SPOŠTOVANJA UČENCEV IN VZAJEMNEGA SPOŠTOVANJA

Temelj načela je Konvencija o otrokovih pravicah, ki je določila minimalne standarde za skrb in zaščito otrokovih pravic in ki med drugim zajema tudi standarde v zvezi s spoštovanjem dostojanstva. Konvencija ne prepoveduje le ponižujočega telesnega ali psihičnega kaznovanja, temveč zahteva, da je pri vzgoji in vzpostavljanju discipline treba spoštovati otrokovo dostojanstvo.

NAČELO OMOGOČANJA AKTIVNEGA SODELOVANJA UČENCEV

Temelj tega načela je prav tako Konvencija o otrokovih pravicah, ki v 12. členu določa, da države podpisnice jamčijo otroku, ki je sposoben izoblikovati lastno mnenje, pravico do prostega izražanja mnenj o vsem, kar je v zvezi z otrokom; o tehtnosti izraženih mnenj pa se presoja v skladu z otrokovo starostjo in zrelostjo.

Učenci naj imajo tudi v vsakdanjem šolskem življenju čim več možnosti aktivnega sodelovanja. Sodelujejo naj pri načrtovanju, odločanju, izvajanju ter nadziranju pravil in posledic njihovih kršitev, pri preprečevanju disciplinskih problemov ter pri načrtovanju in izvajanju drugih šolskih in obšolskih dejavnosti. Za uresničevanje načela aktivnega sodelovanja učencev se lahko v posamezni šoli oblikuje šolska skupnost učencev.

NAČELO VZPODBUJANJA SAMONADZORA IN SAMODISCIPLINE

V prvih obdobjih življenja potrebuje otrok več direktivnega vodenja in zagotavljanja občutka varnosti. O večini stvari odločajo odrasli oziroma učitelji. Vendar je cilj vzgoje vse večja samostojnost in odgovornost otrok. Zato je prav, da učitelji postopoma vzpodbujajo večjo mero samostojnosti in odgovornosti ter opuščajo strukturirana in direktivna navodila. Glede na razvoj otrok torej dopuščajo in omogočajo vse več svobodnih izbir ob upoštevanju ustreznih mej. Vzgojno pomembne so situacije,

v katerih učenci oblikujejo in sprejemajo odločitve oziroma izbirajo med možnostmi, sprejemajo posledice odločitev in so lahko ustvarjalni.

Če se učenci vedejo neprimerno ali kršijo skupne dogovore in pravice drugih, naj učitelj učencu pomaga opredeliti problem in naj ga spodbudi, da o problemu spregovori in ga rešuje (z mediacijo, restitucijo, samopresojo ...). Na ta način učitelj učencu omogoči, da spremeni lastno vedenje.

NAČELA STROKOVNE AVTONOMIJE, USKLAJENOSTI VZGOJNIH DEJAVNIKOV IN DOSLEDNOSTI

Načelo strokovne avtonomije šol izhaja iz šolske zakonodaje, ki dopušča šolam, da same oblikujejo vzgojne načrte, izberejo vrednote ter vzgojne cilje, ki jim bodo v okviru zakonskih določil v določenem obdobju namenile posebno pozornost. Pri tem lahko šole kar najbolj upoštevajo značilnosti ter posebnosti šole in njenega okolja. Avtonomno oblikovanje vzgojnega načrta omogoča, da v procesu njegovega oblikovanja vse interesne skupine (delavci šole, starši, učenci, lokalno okolje) izrazijo svoje potrebe, interese in stališča in se medsebojno usklajujejo na področjih, ki jih vzgojni načrt zajema. Ta možnost lahko pomembno vpliva na stopnjo končnega soglasja o vzgojnem delu šole.

NAČELO OSEBNEGA ZGLEDA

Pri vzgoji, ki temelji na proaktivnem delovanju, so najpomembnejši zgledi, ki jih dajejo učencem vsi zaposleni na šoli v vsakem svojem delovanju in dejanju. Ne gre zgolj za besede, izražanje različnih vrednot, poučevanje, prepričevanje ali preprečevanje, temveč je najpomembnejše ravnanje. Temeljno je, da zgled ni le beseda, temveč dejanje. Zato je pomembno, da vsi zaposleni presojujejo svoja ravnanja z vidika vrednot in konkretnih vrednostnih usmeritev.

VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

4.1 PREVENTIVNE DEJAVNOSTI

- Vzpostavljanje razredne klime, ki temelji na pozitivnih medosebnih odnosih med vsemi osebami vzgojno-izobraževalnega procesa.
- Obsega tudi učiteljevo skrb za učence, ki se kaže v dovednosti za njihove potrebe in interese, v upoštevanju individualnih prednosti in pomanjkljivosti posameznih učencev, uporabi raznovrstnih dejavnosti, spodbujanju dialoga in razvijanju socialnih veščin, spremljanju učnega napredka in vedenja vsakega posameznika, zanimanju za počutje, razpoloženje, pripravljenost na šolsko delo in sodelovanje, pozornosti ob morebitnih kriznih (npr. ob družinskih konfliktih, razvezah, hospitalizacijah staršev, bolezni, smrti, zlorabi) in kritičnih življenjskih situacijah (npr. ob izbiri nadaljnjega šolanja).
- Kakovostni učni proces z uporabo učnih metod, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev, jim omogočajo aktivno sodelovanje in tako preprečujejo, da bi bili vključeni v manj ustvarjalne dejavnosti in doživljali trajnejše neuspehe.
- Povezovanje z dejavnostmi, ki se nanašajo na organizacijo, vodenje in upravljanje razreda. Pri tem je zelo pomembno delo z oddelčnimi skupnostmi učencev.

4.2 PROAKTIVNE DEJAVNOSTI

Proaktivne dejavnosti so namenjene razvijanju ugodne socialne klime, v kateri učenci in zaposleni optimalno uresničujejo svoje potrebe, odgovornosti in pravice.

RAZREDNA STOPNJA:

- jutranji pozdrav,
- interesna dejavnost »Jaz, ti, mi«,
- socialne igre,
- praznovanje osebnih, državnih praznikov, jelkovanje, pustovanje ...,
- podkrepitev pozitivnega vedenja, ki spodbuja ugodno socialno klimo,
- uporaba glasbe,
- praznovanje osebnih praznikov in dosežkov,
- vaje za sproščanje,
- branje v nadaljevanjih,
- krogi odličnosti,
- tanka črta odgovornosti,
- fit pedagogika,
- neformalna mediacija.

PREDMETNA STOPNJA:

- krepitev pozitivnega vedenja, ki spodbuja ugodno socialno klimo,
- delavnice z različno tematiko na razrednih urah,
- dejavnosti v okviru kulturnih, naravoslovnih in tehniških dni,
- fit pedagogika.

2 SODELOVANJE S STARŠI

Šola povabi starše na različna srečanja, prireditve in druge oblike druženja, kajti to je osnova za pridobivanje zaupanja in plodno sodelovanje. S pridobivanjem zaupanja staršev bo imela šola več možnosti za njihovo vključevanje v oblikovanje vizije, poslanstva, vrednot in vzgojnega načrta ter v analizo dela šole.

Delavci šole in starši se bodo s pomočjo vzgojnega načrta lažje sporazumevali o svojih specifičnih odgovornostih pri vzgoji otrok ter povezanosti teh odgovornosti. Način vključevanja staršev izbere vsaka šola. Poleg njihove vloge v formalnih organih šole predlagamo še občasno sodelovanje v oblikah, kot so:

- druge delavnice za starše, predavanja, šola za starše;
- vključitev staršev v različne dejavnosti šole: dneve dejavnosti, posebne oblike dela z oddelki idr.

Starši so pomemben vir povratnih informacij o delu šole. Z njihovo pomočjo lahko šola uvaja izboljšave. Vključevanje staršev vodi k stalnemu dvigovanju kakovosti šole. Za učinkovito vzgojno delo šole je potrebna načelna in aktivna podpora staršev.

Šola posredno pripomore tudi h kakovostnejši vzgoji v družinah s svojimi načini vzgoje (vrednotami, načeli, dejavnostmi), s kakovostjo odnosov do učencev in staršev, z modeliranjem pričakovanega vedenja in s posredovanjem novih znanj staršem. Razvija mehanizme, kako v primerih, v katerih bi utegnili priti do različnega razumevanja, uskladiti mnenja ter delovanje šole in staršev. Ob pričakovanih staršev, ki niso v skladu s strokovnimi vzgojnimi načeli šole, se seveda šola ne sme podrediti družini, ampak mora poskušati sodelovanje staršev pridobiti s strokovnimi utemeljitvami. Pomembna sta svetovalna pomoč staršem v vzgojnih zadevah in redno informiranje staršev o vedenju njihovih otrok. V posameznih primerih naj šola starše usmeri v ustrezne svetovalne ustanove.

Dejavnosti staršev:

- zgled,
- pogovori,
- dobri odnosi v družini,
- spoštovanje sebe in drugih,
- spoštljiv odnos do dela,
- spoštovanje drugačnosti,
- določitev in dosledno upoštevanje pravil.

Sodelovanje med starši in šolo:

- redna udeležba staršev na roditeljskih sestankih,
- spremljanje otrokovega dela v šoli na govorilnih urah,
- sprotno reševanje problemov in sprotno medsebojno obveščanje,
- delavnice in predavanje.

Oblike obveščanja staršev:

- ustno: telefonski pogovori, srečanje v živo, videokonference,
- pisno: eAsistent, e-pošta, beležke, natisnjena obvestila, obvestila poslana preko pošte.

3 SVETOVANJE IN USMERJANJE

Svetovanje in usmerjanje sta namenjena učencem (posredno pa tudi njihovim staršem) pri reševanju njihovih problemov, ki so povezani z njihovim razvojem, s šolskim delom, z odnosi z vrstniki in odraslimi, razvijanjem samopodobe in s prevzemanjem odgovornosti.

Usmerjanje in svetovanje sta usmerjeni strokovni dejavnosti šole in lahko potekata:

- v času pouka (osebno z učencem ali v urah oddelčne skupnosti),
- v času izven urnika (pogovorne ure učiteljev, šolska svetovalna služba), za kar pa se dogovorimo z učencem in s starši sprotno, za vsako situacijo in primer posebej.

Svetovanje in usmerjanje potekata v obliki pogovora med učitelji oz. strokovnimi delavci šole in učenci ter zajemata:

- šibkosti ali težave v otrokovem šolskem funkcioniranju,
- odnose z vrstniki in enkratne ali občasne kršitve šolskega reda.

O vsebini ter ciljih svetovanja in usmerjanja za posameznega otroka se dogovorijo razredniki oziroma učitelji na oddelčni konferenci. O naravi dogovora razrednik obvesti starše. Če strokovni delavec presodi, da otrok potrebuje dlje časa trajajoče spremljanje, usmerjanje in svetovanje v okviru šole, se lahko s starši dogovori za termine, v katerih ta proces poteka. Če strokovni delavec presodi, da se pri otroku pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah psiho-socialne pomoči.

Svetovanje in usmerjanje na šoli se lahko izvajata v obliki osebnih svetovalnih razgovorov, pa tudi mediacije in restitucije.

VRSTE VZGOJNIH UKREPOV

Vzgojni ukrep je končni rezultat postopka, ki na zakonit in predvidljiv način določa odziv šole na ugotovljeno kršitev.

RESTITUCIJA

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča posamezniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno, moralno ali drugo škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi.

Posameznik v postopku restitucije:

- se sooči s posledicami svojega ravnanja,
- sprejme odgovornost za svoje ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi.

Restitucija je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali z materialno škodo in se opravi sporazumno z oškodovancem in s pričami ter v sodelovanju s šolsko svetovalno službo in vodstvom šole.

Restitucija se lahko izvede tudi kot družbeno koristno delo.

MEDIACIJA

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe, posrednika oziroma mediatorja, pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora, izrazijo svoja

mnenja, ideje, težave in strahove, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni. V mediaciji prevzamejo udeleženci odgovornost za rešitev nastalega konflikta.

Mediacija pomaga pri vzpostavljanju odnosov medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Pomembna značilnost vrstniške mediacije je, da proces mediacije vodijo učenci: izvajajo ga učenci za učence. Izboljšuje splošno socialno klimo, vzpodbuja občutek pripadnosti in identifikacije z »našo šolo«.

Mediacija in restitucija sta načina reševanja sporov in problemov. Učitelj bo v primeru, ko učenec zavrača možnosti, ki jih ponujata mediacija in restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in s pravili šolskega reda. V nekaterih izjemnih primerih je glede na okoliščine kljub sočasno izvedeni mediaciji ali restituciji učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

Temeljna načela mediacije in restitucije so:

- za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna, ponujena možnost. Učenec se lahko odloči, ali bo skušal reševati spor in/ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;
- mediacija in restitucija sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravo napak;
- spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja kot kritika in kaznovanje;
- zahtevata odločitev in napor učenca;
- učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- (v konflikt) vpleteni strani sprejmeta skupno rešitev konflikta oziroma nadomestilo povzročene škode.

Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljene spreminjati vedenje, izgrajevati pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.

VZGOJNI UKREPI ZA KRŠITVE PRAVIL

Kršitve, vzgojni ukrepi in vzgojni postopki so določeni v Prilogi A, ki je sestavni del vzgojnega načrta.

Vzgojni opomin opredeljuje 60. f člen Zakona o osnovni šoli, ki določa:

- učencu se lahko izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.
- Vzgojni opomin šola lahko izreče za kršitve, ki so storjene v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter drugih dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu, hišnem redu, pravilih šolskega reda in drugih aktih šole.

- Učencu lahko šola izreče vzgojni opomin v posameznem šolskem letu največ trikrat. O izrečenem opominu šola starše seznani z obvestilom o vzgojnem opominu.
- Šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, pripravi **individualizirani vzgojni načrt**, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in vzgojne ukrepe, ki jih bo izvajala.
- Obrazložen pisni predlog za izrek vzgojnega opomina poda strokovni delavec šole razredniku.
- Razrednik preveri, ali je učenec kršil dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi in akti šole, ter katere vzgojne dejavnosti in vzgojne ukrepe je za učenca šola predhodno že izvedla. Nato razrednik opravi razgovor z učencem in njegovimi starši oziroma strokovnim delavcem šole, ki zastopa interese učenca, če se starši ne udeležijo pogovora. Po razgovoru razrednik pripravi pisni obrazložen predlog za izrek vzgojnega opomina in ga posreduje učiteljskemu zboru. Če razrednik oceni, da ni razlogov za izrek vzgojnega opomina, o tem seznani učiteljski zbor.
- O poteku postopka izrekanja vzgojnega opomina šola vodi zabeleške.
- Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor.

INDIVIDUALIZIRAN VZGOJNI NAČRT

Šola v desetih dneh od izreka vzgojnega opomina izdela individualiziran vzgojni načrt. Pri sestavi individualiziranega vzgojnega načrta sodelujejo: razrednik, svetovalna služba, ravnatelj, lahko tudi starši in otrok. Namen sestave individualiziranega vzgojnega načrta je, da učenec preneha z izvajanjem kršitev, v ta namen se pripravijo metode in oblike vzgojnega delovanja ter druge vzgojne dejavnosti.

PREŠOLANJE

Šola lahko iz vzgojnih razlogov prešola učenca na drugo šolo brez soglasja staršev:

- če so kršitve pravil šole takšne narave, da ogrožajo življenje ali zdravje učenca oziroma življenje ali zdravje drugih ali
- če učenec po treh vzgojnih opominih v istem šolskem letu in kljub izvajanju individualiziranega vzgojnega načrta onemogoča nemoteno izvajanje pouka ali drugih dejavnosti, ki jih organizira šola.

Če se učenca prešola brez soglasja staršev, si šola pred odločitvijo o prešolanju učenca na drugo šolo pridobi mnenje centra za socialno delo ter soglasje šole, v katero bo učenec prešolan, glede na okoliščine pa tudi mnenje drugih inštitucij.

Šola staršem vroči odločbo o prešolanju, v kateri navede tudi ime druge šole ter datum vključitve v to šolo.

NAGRADE IN POHVALE

Učenci, ki se izkažejo s svojimi učnimi, športnimi dosežki, dosežki vedenja, prostovoljnega dela ipd., lahko prejmejo priznanje, pohvalo in/ali nagrado:

- ustne pohvale,
- žetoni – 7 krogov odličnosti,

- pohvale in nagrade ob koncu šolskega leta.

Pohvale, priznanja in nagrade določa Pravilnik o pohvalah, priznanjih in nagradah (priloga).

Vzgojni načrt je bil sprejet septembra 2009, prenovljen februarja 2016. Nazadnje je bil prenovljen februarja 2022; obravnaval in potrdil ga je učiteljski zbor na učiteljski konferenci 5. 4. 2022. Svet zavoda ga je potrdil na seji 18. 5. 2022.

Predsednica Sveta zavoda:
Branka Deurič Kodrun, prof.

Ravnatelj:
Igor Topole, prof.